

HOE WERKT DE BESCHERMING EN KAP VAN BOMEN EN HOUTOPSTANDEN?

Waarom maakt de gemeente beleid voor de bescherming van bomen of andere houtopstanden?

De gemeente Mook en Middelaar is een groene gemeente. Er zijn verschillende redenen waarom er beleid wordt gemaakt om dit te behouden en te versterken. De belangrijkste redenen voor het belang van bomen en houtopstanden zijn:

- Bomen en houtopstanden zijn van grote invloed op de kwaliteit van een gebied. Ze kunnen beeldbepalend zijn voor een gebied en de natuurwaarde draagt bij aan de belevingswaarde.
- Bomen en houtopstanden kunnen een cultuurhistorisch of ecologisch belang of een natuurlijke of dendrologische waarde (ofwel zeldzaamheid) hebben. Door hun leeftijd zijn ze meestal niet gemakkelijk te vervangen.
- Bomen en houtopstanden spelen een rol bij het invangen van fijnstof en bij klimaatadaptatie. Dit is de mate waarin we de omgeving kunnen aanpassen aan klimaatverandering. Ze dragen bij aan het vastleggen van stikstof en het verminderen van wateroverlast.

Zie voor een toelichting op het begrip houtopstand 'aanvullende informatie' op pagina 5.

Op welke manier worden bomen of houtopstanden beschermd?

Via het bestemmingsplan worden bepaalde gebieden met natuurwaarden beschermd. Dat houdt in dat er een vergunning nodig is om in die gebieden werkzaamheden uit te mogen voeren waarbij eventueel bomen of houtopstanden gekapt moeten worden. Om die manier kan de gemeente controleren in hoeverre natuurwaarden in stand worden gehouden en of compensatie hiervoor noodzakelijk is. Dit zijn gebieden met bijvoorbeeld een bestemming 'Bos', 'Natuur', 'Groen' of 'Agrarisch met Waarden'. Ook kan het zijn dat het kappen van bomen of vellen van houtopstanden niet is toegestaan zonder vergunning, omdat dit met het oog op de waterveiligheid of infrastructuur gecontroleerd moet worden.

Bestemmingsplannen geven kaders voor ruimtelijke ontwikkeling. Puur voor natuurbehoud is de Wet Natuurbescherming (WNB) van kracht. Deze heeft enkele algemene regels over bomen en houtopstanden, maar deze regels gelden met name buiten de bebouwde kom (let op: dit is niet de bebouwde kom zoals gehanteerd wordt in het verkeer, maar een andere komaanduiding die apart volgens de Wet Natuurbescherming is vastgesteld door de gemeenteraad). Dit is bijvoorbeeld van toepassing in de bosgebieden rondom de Mookerheide en Sint Jansberg.

Als aanvulling hierop heeft de gemeente een Bomenverordening voor bijzondere bomen en houtopstanden die binnen de bebouwde kom liggen en niet door het bestemmingsplan worden beschermd. Deze bomen en houtopstanden zijn opgenomen in het Bomenregister. Als een boom of ander houtgewas in dit register staat, betekent dit dat het verboden is deze te kappen zonder vergunning en dat er op een bepaalde manier gecompenseerd moet worden als er ingestemd kan worden met de kap. Dit geldt ook voor wanneer bomen of ander houtgewas uit het register zonder toestemming van de gemeente zijn gekapt. Dan zullen er strengere compensatiemaatregelen getroffen moeten worden.

Als handvat voor deze compensatie heeft de gemeente een aparte beleidsregel vastgesteld, de 'Beleidsregel Compensatieplicht waardevol groen'. Het uitgangspunt hierbij is dat gestreefd wordt om compensatie zoveel mogelijk te laten gebeuren door op of nabij de oorspronkelijke locatie te herplanten. Als dat niet lukt, is er ook een mogelijkheid om over te gaan op een financiële compensatie. Dit geld wordt vervolgens gebruikt om belangrijke groenstructuren elders in de gemeente te versterken.

Hoe controleer ik of ik een vergunning nodig heb voor het kappen van bomen of houtopstanden?

Door het stroomschema op de volgende pagina te volgen kunt u bepalen of er een omgevingsvergunning of meldingsplicht nodig is om de kap van de betreffende boom of houtopstand mogelijk te maken. De verschillende stappen zijn hieronder nog eens toegelicht:

1. Check het bestemmingsplan.

Binnen het bestemmingsplan zijn er een aantal bestemmingen waarbij het vellen of rooien van houtgewas niet is toegestaan zonder een omgevingsvergunning. De bedoeling daarvan is om bijvoorbeeld de staat van natuur of archeologische waarden te beschermen op deze locaties. Wanneer blijkt dat voor de gewenste activiteit een vergunning vereist is, kan deze worden aangevraagd via het omgevingsloket. In het bestemmingsplan is te vinden waaraan getoetst wordt bij het aanvragen van de vergunning. Het kan zijn dat er voorwaarden worden gegeven bij de vergunning om compenserende maatregelen te treffen, maar dat hoeft niet in elke situatie het geval te zijn.

Is de betreffende boom of houtgewas beschermd door het bestemmingsplan? → ga over tot het aanvragen van een vergunning via het omgevingsloket. Informeer bij de gemeente wat u hiervoor moet doen als u daar over twijfelt.

Is de betreffende boom of houtgewas niet beschermd door het bestemmingsplan? → ga door naar stap 2.

2. Bepaal of de boom of houtopstand binnen of buiten de bebouwde kom valt. Dit is bepalend voor welke regeling van toepassing is. Hiervoor kunt u de kaart 'Bebouwde Kom wet natuurbescherming raadplegen' in bijlage 2 van de Bomenverordening 2020 of de 'Overzichtskaat waardevol groen'.

Valt de boom of houtopstand buiten de bebouwde kom? → ga door naar stap 3

Valt de boom of houtopstand binnen de bebouwde kom? → ga door naar stap 5 (het Bomenregister)

3. Bepaal of de boom of houtopstand onderdeel uitmaakt van een bebossing van 1000m² of meer, ofwel onderdeel uitmaakt van een bomenrij van 20 bomen of meer. Luchtfoto's kunnen helpen om dit te bepalen.

Maakt de boom of houtopstand onderdeel uit van bebossing van 1000m² of meer of een bomenrij van 20 bomen of meer? → ga door naar stap 4

Maakt de boom of houtopstand geen onderdeel uit van bebossing van 1000m² of meer of een bomenrij van 20 bomen of meer? → ga door naar stap 5 (het Bomenregister)

4. Bepaal of de boom of houtopstand in een tuin of woonerf is gelegen.

Ligt de boom of houtopstand binnen een tuin of woonerf? → ga door naar stap 5 (Het Bomenregister)

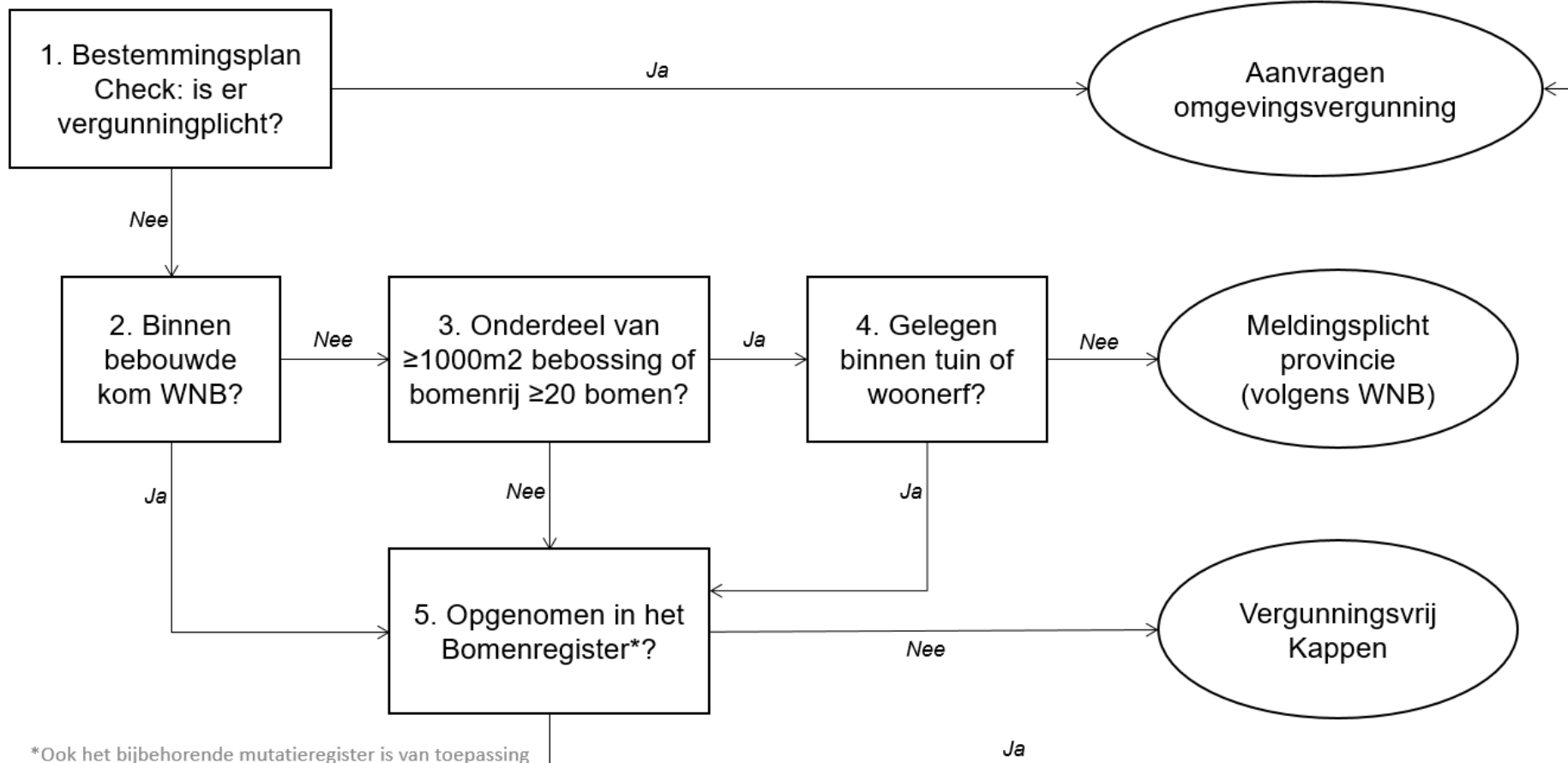
Ligt de boom of houtopstand niet binnen een tuin of woonerf → De boom of houtopstand valt onder de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat u een meldingsplicht heeft bij de Provincie voordat er mag worden gekapt. De provincie bepaalt dan vervolgens of er maatregelen genomen dienen te worden voor herplant of niet.

5. Bepaal of de boom of houtopstand is opgenomen in het Bomenregister of het bijbehorende mutatieregister.

Staat de boom of houtopstand in het Bomenregister → er is een verbod deze boom of houtopstand te kappen. Om dit toch mogelijk te maken heeft u een vergunning nodig.

Staat de boom of houtopstand niet in het Bomenregister → De boom of houtopstand mag vergunningsvrij gekapt worden.

Stroomschema voor het vellen van bomen of houtopstanden

Wat kunt u zelf doen?

Er is een mogelijkheid om een boom aan te dragen voor het mutatieregister behorende bij het Bomenregister als u vindt dat deze voldoet aan de criteria hiervoor. Dat kan als u vindt dat de boom of houtopstand een zekere beeldbepalende, cultuurhistorische, dendrologische of ecologische waarde heeft. Dit kan echter alleen als u de eigenaar van de boom of houtopstand bent. De gemeente zal dan beoordelen of deze boom of houtopstand voldoet om op het mutatieregister te komen.

Eens in de vier jaar wordt het Bomenregister geactualiseerd op basis van het mutatieregister.

Daarnaast vragen we u om uzelf bewust te zijn van deze regels en goed op te letten. De gemeente gaat uit van goed vertrouwen naar haar inwoners als het gaat om het behoud van natuurwaarden. Laten we er gezamenlijk voor zorgen dat onze groene, natuurlijke gemeente ook zo blijft.

Aanvullende informatie

Houtopstand

In de bescherming van het waardevolle groen wordt onderscheid gemaakt tussen bomen en houtopstanden. De term 'houtopstand' verwijst naar een groep bomen, maar ook naar hakhout, een houtwal, bosplantsoen, of heggen. Dit is dus meer een verzamelnaam voor allerlei houtgewas. Om ecologische of beeldbepalende waarde kan het van belang zijn om bepaalde houtopstanden die geen bomen zijn ook te beschermen, zoals Maasheggen.

Houtgewas

Wanneer een houtgewas een stamdikte heeft van 10 cm of meer, gemeten op 1,30 cm vanaf de grond, dan duiden we het aan als 'boom' en kan het ook volgens de criteria in de Bomenverordening die bij bomen horen beoordeeld worden.

Vellen, rooien, kappen

Daarnaast worden de termen vellen, rooien en kappen door elkaar gebruikt. Kappen duidt op het bovengronds weghalen van houtgewas, zoals bij volwaardige bomen gebeurt. Rooien gaat om het weghalen van de ondergrondse wortelkluif van houtgewas, zoals bij struikgewas vereist is om het volledig te verwijderen. Vellen is de verzamelnaam voor alle werkzaamheden die ervoor zorgen dat houtgewas wordt verwijderd of zal afsterven. Daar vallen kappen en rooien dus beide onder.

Wanneer meer begrippen, regels of andere zaken omtrent de bescherming en kap van bomen of ander houtgewas onduidelijk zijn, kunt u te allen tijde bij de gemeente terecht voor vragen en nadere toelichting.